

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/212948,Adam-Macedonski-Kustosz-Pamieci-Narodowej.html>
27.02.2026, 09:22

Adam Macedoński – Kustosz Pamięci Narodowej

29 stycznia 1931 we Lwowie urodził się Adam Macedoński.

29.01.2025

Adam Macedoński

Po zajęciu we wrześniu 1939 r. Kresów przez wojska sowieckie, przedostał się wraz z rodziną do Krakowa. W 1946 r., będąc uczniem gimnazjum im. Witkowskiego w Krakowie, wstąpił do Narodowego Ruchu Oporu (podległego Ruchowi Oporu AK), zorganizował dwie grupy NRO. W 1946 r. brał udział w demonstracji z okazji święta 3 Maja w Krakowie i w strajku szkolnym. Pod koniec października aresztowany, uciekł i ukrywał się. Po ogłoszeniu amnestii w marcu 1947 r. wrócił do Krakowa.

W 1950 r. ukończył Liceum Sztuk Plastycznych. Z przyczyn ekonomicznych przerwał studia na Akademii Sztuk Pięknych. Budował Nową Hutę. Rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale w styczniu 1952 r. został aresztowany. Wyszedł z więzienia po miesiącu. Pracował jako brakarz, dekorator, magazynier, laborant fotograficzny. Zaczął drukować w prasie swoje rysunki. W 1956 r. działał w Studenckim Komitecie Rewolucyjnym na Politechnice Krakowskiej, organizując pomoc dla powstańców w Budapeszcie. W kwietniu 1960 r. brał udział w obronie krzyża w Nowej Hucie.

Dzięki poleceniu Sławomira Mrożka zamieszkał w Domu Literatów przy ul. Krupniczej 22 w Krakowie. Urządzał tam razem ze Stanisławem Czyczem cotygodniowe spotkania literackie dla młodzieży twórczej, przypominał o zbrodni katyńskiej i wywózkach Polaków na Sybir. W 1968 r. przemyślał z Zachodu literaturę emigracyjną, a z Czechosłowacji przewoził do redakcji paryskiej „Kultury” publikacje wydawane w czasie Praskiej Wiosny. Zbierał materiały o demonstracyjnym

samospaleniu Ryszarda Siwca w Warszawie w czasie dożynek we wrześniu 1968 r. Założył w Krakowie Międzynarodowe Studio Folk Songu, kultywujące kulturę ludową i propagujące prawa człowieka; wspomagał ks. Jana Palusińskiego przy organizowaniu Sacrosongów. W 1977 r. brał udział w demonstracjach po tragicznej śmierci Stanisława Pyjasa. Współpracował z Komitetem Obrony Robotników, Studenckim Komitetem Solidarności, Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela, później także z Konfederacją Polski Niepodległej.

W lutym 1978 r. założył – wraz ze Stanisławem Torem i Andrzejem Kostrzewskim (później dołączyli Kazimierz Godłowski i Leszek Martini) – konspiracyjny Instytut Katyński, który gromadził dokumentację, wydawał „Biuletyn Katyński” i książki o problematyce katyńskiej, organizował prelekcje, a po 1989 r. także konkursy i wystawy.

W 1979 r. założył w Krakowie Chrześcijańską Wspólnotę Ludzi Pracy. Wydawał niezależne pismo „Krzyż Nowohucki”. W kwietniu 1980 r. zorganizował pierwszą demonstrację pod Krzyżem Nowohuckim, w sierpniu brał udział w głodówce w kościele Matki Bożej Królowej Polski w Nowej Hucie na znak poparcia dla strajkujących robotników Wybrzeża. Od września 1980 r. działał w Solidarności przy Związku Polskich Artystów Plastyków w Krakowie. 13 grudnia 1981 r. został na pół roku internowany. Przetrzymywany w Nowym Wiśniczu i w Załężu k. Rzeszowa, uczestniczył w 10-dniowej głodówce i proteście internowanych, po pobiciu przez służbę więzienną przebywał w szpitalu, skąd uciekł na pogrzeb matki. W 1985 r. wspólnie z Jerzym Smorawińskim założył pierwszą Rodzinę Ofiar Katynia.

Swoje zbiory historyczne przekazał Fundacji Centrum Czynu Niepodległościowego, współorganizował portal internetowy Instytutu Katyńskiego im. Janusza Kurtyki poświęcony zbrodniom sowieckim na Polakach.

Kawaler Orderu Orła Białego. Odznaczony m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2007). Honorowy członek „Stowarzyszenia NZS 1980”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Artykuł